

Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 9. januar 2009

Av Bjørn Harald Larsen, Kendt Myrmo og Viggo Ree

Tellingene av overvintrende vannfugl i Drammensvassdraget i januar 2009 ga som resultat over 4.000 fugler – en liten økning i forhold til de siste årene. Dette hadde først og fremst sammenheng med en stor økning i antall stokkender og gråmåker i Drammenselva. Sangsvanebestanden ble redusert med nærmere 40 % fra fjorårets toppnotering på 2000-tallet, og var tilbake på det temmelig stabile nivået arten hadde i perioden 2003-2007. Også vinterbestanden av kanadagås, toppand, kvinand og sothøne gikk ned, mens det ble registrert en liten økning i antall knoppsvane, laksand og fossekall. Arter som er følsomme for svingninger i vinterklimaet, som toppand, storskarv og sothøne, gikk noe tilbake i antall fra de to siste årenes rekordnoteringer – som spesielt i 2007 var nært knyttet til en uvanlig mild førjulsvinter.

Figur 1. Sangsvaner og kanadagjess i Langsua (i tidligere rapporter kalt både Langsøa og Langstøa) den 10.1.2009. Denne delen av Begna mellom Hen og Hallingby i Ringerike kommune utgjør det viktigste vinterbeiteområdet for sangsvane i Buskerud. Foto: © Viggo Ree.

Overvåkingen av overvintrende vannfugl i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud ble gjenopptatt i januar 2003, først og fremst med formål å følge utviklingen i sangsvanebestanden i et av dens viktigste vinterområder i Norge. Tellingene i 2009 var dermed den sjuende i rekken etter at overvåkingen startet opp igjen. Overvåkingen skjer i regi av Norsk Ornitologisk Forening, Hole og Ringerike lokallag, og pågikk årlig i perioden 1990 til 2000 (Larsen 1992, 1993, 1996a, b og c, 1997, 1998, 1999, Larsen m.fl. 2000). Tellingene i den nye tiårsperioden med overvåking

har blitt rapportert gjennom artikler i *Buskskvetten* (Larsen m.fl. 2003, Larsen & Myrmo 2004, Larsen m.fl. 2006, 2007, 2008a). En oppsummering av perioden 2003-2007 ble nylig presentert i *Buskskvetten* (Larsen m.fl. 2008b). Overvåkingen blir støttet økonomisk av Fylkesmannen i Buskerud gjennom viltfondsmidler.

Tellingene den 9. januar 2009 ble gjennomført slik av tellemannskapet;

Kendt Myrmo: Randselva, Storelva, nordre del av Tyrifjorden inkl. østsida sør til Utøya og vestsida fra Tyristrand til SkarvHELLtangen, samt Begna fra Hønefoss til Svinefoss

Viggo Ree: Begna fra Svinefoss til Kongsstrømmen og vestsida av Tyrifjorden fra Henovika til Vika.

Bjørn Harald Larsen: Drammenselva inkl. Bergsjø, Vestfosselva og den sørvestre delen av Tyrifjorden nord til Fjellstangen.

I tillegg deltok Kjetil Heitmann, som er engasjert av Fylkesmannen i Buskerud til å arbeide med verneplanprosessen for Tyrifjorden-området, under tellingene i deler av Begna og Tyrifjorden.

Figur 2. Viggo Ree under telling av sangsvaner i Langsua den 9.1.2009. Det var noe is langs kantene i denne delen av Begna på telledagen. Foto: © Kjetil Heitmann.

Dekningsgrad, vær- og isforhold.

I år som tidligere sesonger omfattet tellingene Begna fra Kongsstrømmen til samløpet med Randselva i Hønefoss, Randselva, Storelva, Tyrifjorden med unntak av Holsfjorden og Gulsrudtangen, Drammenselva, Vestfosselva og Loselva. I tillegg ble også de nedre 500 m av Snarumselva dekket fra Gravfoss (inkludert i tallene for strekningen Sporpind til Katfoss i Drammenselva). Steinsfjorden og Sperillen var islagt under årets telling. I Tyrifjorden var det is i hele Nordfjorden, i Sælabonn, Storøysundet og i Kroksund med unntak av ei lita råk under brua ved Sundvollen. Ellers var det is fra Fjellstangen til Drolsumvika nord for Vikersund. I Storelva fra Busund og ned til utløpet var det mye is (ca 80 % islagt). I Randselva var det en del is langs kantene i bassenget ved Viul. I Begna var det en del is mellom Follum og Svinefoss, mens det i

Mollvall kun var en liten råk sør for Follum. For øvrig var elvene stort sett isfrie med unntak av Loselva og søndre del av Bergsjø. Drammenselva var delvis gjenfrosset mellom Langfalløya og Gulskogen og på en liten strekning nord for Bragernes.

Tellingene foregår ved å registrere fra faste observasjonspunkt som gir god utsikt over elvestrekningene/gruntvannsområdene. Benyttede hjelpemidler er kikkert, teleskop og manuell håndteller. Kortere strekninger av Randselva, Begna, Drammenselva og Vestfosselva går i tillegg for å få tilfredsstillende dekning. Tellingene i 2009 ble utført på én og samme dag, noe som gjør at faren for dobbelttelling er helt marginal. Den korte perioden med dagslys gjør at det som regel ikke blir tid til fotografering under de årlige januartellingene. Enkelte fotografier ble derfor tatt langs deler av Begna dagen etter - den 10. januar. Vi har imidlertid mottatt noen bilder fra Kjetil Heitmann tatt under hans deltakelse på slutten av telledagen.

Desember 2008 og første uka av januar 2009 bød på forholdsvis lange kuldeperioder, særlig første del av desember og rundt jul og nyttår. På telledagen 9. januar var det klart til lettskyet, stille på morgenen med noe økende sør-sørvestlig bris utover ettermiddagen og svært varierende temperatur (fra -10° C langs Randselva til $+3^{\circ}$ C langs nedre del av Drammenselva).

Samlet telleresultat

Til sammen ble det registrert 4.056 vannfugler fordelt på 15 arter (Tabell 1). Med dette resultatet viser den samlede bestanden av overvintrende vannfugler i overvåkingsområdet ganske stor stabilitet de siste fem årene, med det høyeste antallet i 2009. Som vanlig i en såpass hard vinter var det Drammenselva som samlet både flest vannfugler totalt og flest andefugler. Og som så mange ganger før var Bergsjø den enkeltlokaliteten med flest andefugler i overvåkingsområdet (554 ind.).

Sangsvanebestanden ble imidlertid redusert med nærmere 40 %, fra 744 ind. i 2008 til 456 ind. i år. Men fortsatt utgjør dette omkring 10 % av landets vinterbestand av sangsvane, og området forsvarer sin posisjon som et av landets viktigste overvintringsområder. Og særlig viktig var området Tangen–Domningen–Langsua i Begna, med 304 sangsvaner registrert. Dette styrker inntrykket av denne lokalitetens nøkkelrolle for sangsvane i området – og i Sørøst-Norge for øvrig – i normale og harde vintrer. Vi må tilbake til 1990-tallet for å finne tellinger med større antall på andre overvintringslokaliteter i Sørøst-Norge, da antallet kunne overstige 500 ind. i øvre del av Vorma (Larsen 2001).

Knoppsvane viste en liten økning for andre året på rad, og området konsoliderer sin posisjon som et av landets aller viktigste overvintringsområder for arten (se også Helberg 2006). Hekkebestanden i Nordre Tyrifjorden-området er stabil eller i svak tilbakegang for tida (Larsen m.fl. 2008c), så økningen skyldes trolig vekst i hekkebestanden i andre deler av nedsalgsfeltet for vinterbestanden i Drammenselva. Bergsjø var som vanlig den viktigste enkeltlokaliteten for knoppsvane, med 133 ind. samlet i den nordre delen av lokaliteten. Andre viktige lokaliteter for knoppsvane var Natveit nord for Vikersund (41 ind.), Drammenselva nedenfor Hokksund (33 ind.) og nedre del av Randselva (24 ind.).

De eneste kandagjessene lå i år i Langsua i Begna, som også i fjor var det viktigste området for arten. Mange kanadagjess trekker ut av området i desember i harde vintrer, noe vi så tydelig i år.

Vinterbestanden av stokkand økte betydelig fra de siste årenes stabile antall mellom 700 og 850 ind., og endte på 1.267 fugler totalt. Det var særlig i Drammenselva økningen var påtakelig, ikke minst i Bergsjø – hvor over 250 fugler ble registrert. Også i nedre del av Storelva (141 ind.), nedre del av Randselva (103 ind.) Drammenselva ved Gulskogen (238 ind.) og mellom Mjøndalen og Steinberg (109 ind.) var det mange stokkender. Toppand har også sine viktigste lokaliteter i Drammenselva når de grunneste områdene i Tyrifjorden og hele Steinsfjorden fryser

til, slik de gjorde omkring nyttår i år. Av enkeltlokaliteter må Bergsjø framheves, sammen med den midtre delen av elva (Mjøndalen–Steinberg) samt strekningen nord for Skotselv. Også i Drolsumvika nord for Vikersund var det en større toppandflokk.

Figur 3. En gruppe med sangsvaner i Begna – under næringssøk ved Tangen i Ådal, Ringerike, den 10.1.2009. Legg merke til det lave antall fjorårsunger. Foto: © Viggo Ree.

Tabell 1. Resultater fra tellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud 09.01.2009.

Art	Begna	Rands- elva	Storelva	Tyri- fjorden	Drammens- elva	Vestfoss- elva	Sum
Knoppsvane	3	29	23	58	247	33	393
Sangsvane	344	15	30	23	40	4	456
Kanadagås	11						11
Stokkand	18	103	206	33	842	65	1267
Stjertand					1		1
Toppand		7	1	26	180	2	216
Kvinand	48	39	47	26	212	27	399
Laksand	21	11	6	11	84	2	136
Dvergdykker	1						1
Storskarv				5	6		11
Sothøne			1	9	14		24
Fiskemåke				1			1
Gråmåke				80	842		922
Svartbak					10		10
Fossefall	18	8		1	48	3	78
Sum vannfugl	464	123	314	273	2733	148	4055

Kvinand og laksand er ikke like følsomme for svingninger i vinterklimaet, og særlig laksandbestanden er svært stabil med mellom 100 og 150 ind. i vassdraget. Antall kvinender gikk ned med nærmere 100 ind. fra fjorårets forholdsvis gode resultat, men fortsatt kan vi si at vinterbestanden i overvåkingsområdet ligger temmelig stabilt mellom 400 og 500 fugler. De viktigste lokalitetene var i øvre del av Drammenselva med 52 ind. på Bergsjø og 58 ind. mellom Katfoss og Sporpind. Også 39 ind. i nedre del av Storelva må nevnes.

Den eneste sjeldne vintergjesten blant endene var en stjertandhann som holdt seg sammen med stökkender ved Steinberg i Drammenselva. Brunnakke er en opportunist som overvintrende art i innlandet i Sør-Norge, og ble i 2007 registrert i rekordantall i januar etter en ekstremt mild førjulsvinter. De to siste vintrene har den vært helt fraværende. Det samme gjelder lappfiskand, som ellers har vist en tendens til økende observasjonshyppighet i perioden 1998-2007 (Larsen m.fl. 2008b). Det blir gjerne registrert en dvergdykker hver vinter, og årets individ lå i Begna sør for Killingstrømmen.

Sothøne har hatt en lignende utvikling som toppand i regionen, og en ytterligere tilbakegang fra de to siste års høye antall var ventet. Når så å si alle de beste lokalitetene i Tyrifjorden fryser til, blir Drammenselva og Bergsjø tilfluktssted for de gjenværende sothønene. Ved Vikersund lå det en flokk på 8 sothøner sør for Modum rådhus, det samme antallet som ble funnet på Bergsjø.

Etter to vintrer med uvanlig høye antall overvintrende storskarv i vassdraget, er bestanden i år mer tilbake på normalen på 2000-tallet med 11 registrerte individer. Fuglene ble observert spredt i Drammenselva og Tyrifjorden.

Stormåkeflokkene (gråmåke og svartbak) som hovedsakelig finner mat på avfallsplassene ved Gulsbogen, Mjøndalen og Åmot, og hviler på Drammenselva, kan være vanskelige å få oversikt over på en telling som denne. En stor flokk overnatter ved Strømsøy nederst i elva, hvor vi også starter vår telling i grålysningen. Disse fuglene trekker gradvis oppetter Drammenselva utover morgenen og formiddagen, i hvert fall opp til avfallsmottaket ovenfor Gulsbogen – kanskje også til Mile avfallsplass ved Mjøndalen. En del fugler holder til inne på avfallsplassene, som vi ikke besøker. Tellingene omfatter bare fugler som hviler på elva, og trolig er det snakk om minimumstall vi kommer fram til. Antallet gråmåker ble fordoblet fra fjorårets normalresultat, mens antall svartbak var stabilt.

Den kalde førjulsvinteren førte til at mange små elver og bekker, som i milde vintrer kan huse noen få fossekaller, frøs til. I slike situasjoner får vi en økning i bestanden i de store vassdragene i nedre/østre Buskerud, og særlig i Drammenselva nedstrøms Gravfoss og ved utosen fra Tyrifjorden var det samlet mange fossekaller i år.

Begna

Antall vannfugler totalt er gjerne temmelig stabilt i Begna, ofte med en god bestand av sangsvane i harde vintrer, og en del mer stökkand og kvinand i milde vintrer. I år var det derfor forventet store antall med sangsvane, og det slo til. Bare mellom Langsua og Tangen lå det over 300 svaner, og 344 ind. tilsammen er det høyeste antall som er registrert i vassdraget siden 1999. I forhold til fjorårets tellinger ble det registrert langt færre kanadagjess, og noen færre stökkender og kvinender, mens laksand og fossekall økte svakt.

Figur 4. Parti av Begna sør for Bergstad i Østre Ådal, Ringerike den 10.1.2009. Dagen før lå det kvinand og en sangsvanefamilie i dette området. Foto: © Viggo Ree.

Figur 5. Ved Hen nord for Hensfossen i Ringerike er det alltid noen vannfugler under vintertellingene. Den 9.1.2009 lå det kvinender og laksender i denne delen av Begna, og en fossekall hadde tilhold på og ved iskanten. Foto 10.1.2009: © Viggo Ree.

Figur 6. Begnas stryk ved Lafton i Ringerike representerer en viktig vinterlokalitet for fossekaller. Tidlig på morgenen den 9.1.2009 ble det sett tre fossekaller her, bl.a. et syngende individ på ei øy i elva. Også kvinand ble iaktatt i området denne fredagen. Foto 10.1.2009: © Viggo Ree.

Figur 7. Sangsvaner i Langsua i Begna, Ringerike den 9.1.2009. Foto: © Kjetil Heitmann.

Tabell 2. Resultater fra tellingene i Begna 09.01.2009.

Lok nr	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Kanada- gås	Stokk- and	Kvin- and	Laks- and	Dverg- dykker	Fosse- kall	SUM
1	Høneren-Nes									-
2	Kongsstrømmen					10				10
3	Killingstrømmen					1			1	2
4	Killingstrømmen- Bergsund		14		5	4	8	1		32
5	Bergsund-Eriksplassen		9		12	11	2		6	41
6	Garntangen-Hallingby		13			7	2		6	28
7	Hallingby-Domningen	2	87		1	9	4		1	104
8	Langsua		217	11		3				231
9	Pålerud-Hen		2			2	2		1	7
10	Hen-Follum					1	3		3	7
11	Mollvall	1	2							3
Sum lok 1-11		3	344	11	18	48	21	1	18	464

Randselva

I Randselva var antall registrerte vannfugl litt høyere enn normalt, noe vi ofte ser i en hard vinter. Generelt var det forholdsvis høye tall på knoppsvane, stokkand og laksand, mens antallene av sangsvane, kvinand og fossekall ikke lå spesielt høyt. Som regel oppholder det seg noen få toppender ved Viul, og 8 ind. er noe flere enn i et normalår.

Tabell 3. Resultater fra tellingene langs Randselva 09.01.2009.

Lok nr.	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Kvin- and	Topp- and	Laks- and	Fosse- kall	SUM
1	Aslakrud-Viul	2			9				11
2	Viul-Hvalsmoen	3	2		15	7	8	6	41
3	Hvalsmoen-Hønefoss	24	13	103	15		3	2	160
Sum lok. 1-3		29	15	103	39	7	11	8	212

Storelva

Når gruntvannsområdene i Nordfjorden fryser til, blir de nedre delene av Storelva viktig for flere arter, og i 2009 ble det registrert forholdsvis høye antall av knoppsvane, sangsvane, stokkand og kvinand her. Utenfor Juveren lå det også ei sothøne og ei toppand. Lenger opp i vassdraget var antall kvinender lavere enn vanlig, mens stokkandflokkene ved Hønefoss var omtrent på samme nivå som den bruker å være.

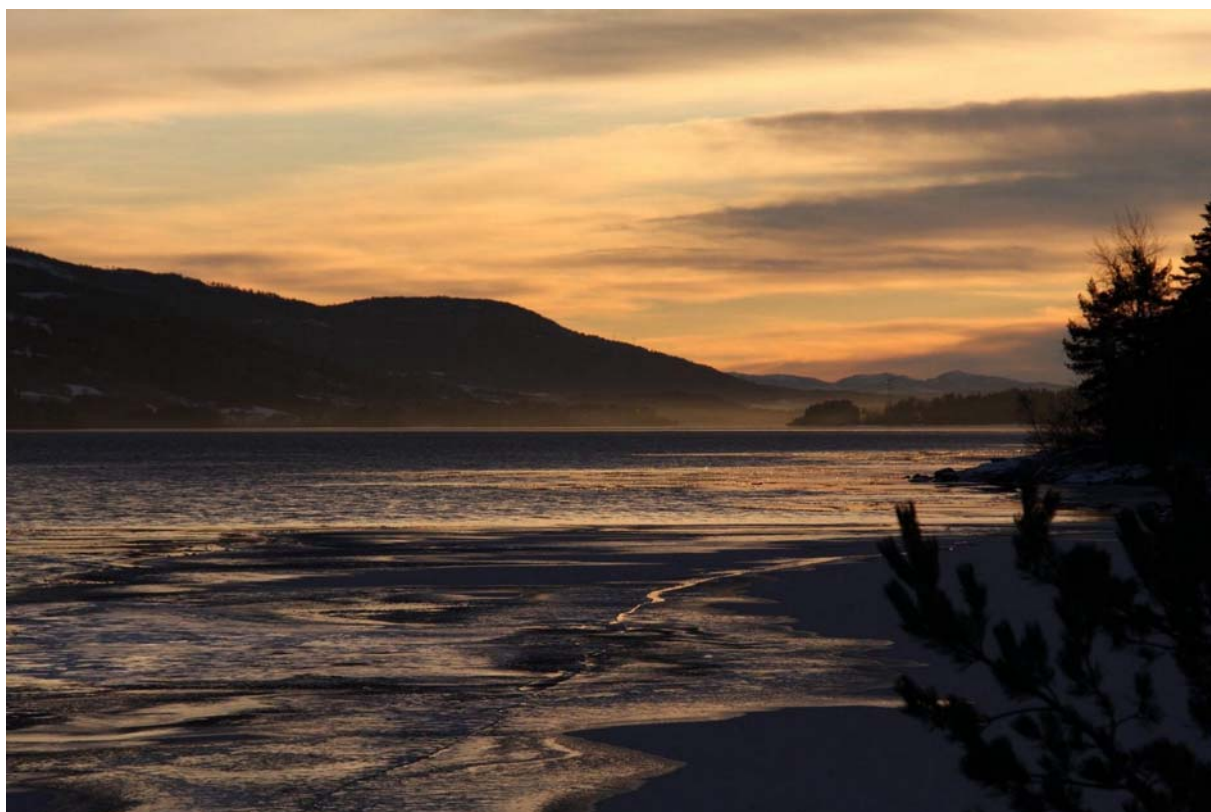
Tabell 4. Resultater av tellingene i Storelva 09.01.2009.

Lok nr.	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Topp- and	Kvin- and	Laks- and	Sot- høne	SUM
1	Hønefoss-Monsrud	4	6	62		8	3		83
2	Monsrud-Busund bru	15	18	3					36
3	Busund bru-Averøya	4	6	141	1	39	3	1	195
Sum lok. 1-3		23	30	206	1	47	6	1	314

Tyrifjorden

Antall overvintrende vannfugl i Tyrifjorden varierer mye med isforholdene, og når de mest attraktive beiteområdene for svaner og ender fryser tidlig – slik som i 2009 – er det nesten bare nord for Vikersund det ligger fugl av betydning. Her ble det registrert en del knoppsvaner (ved Natveit), sangsvaner (flest i Drolsumvika) og toppand (også de fleste i Drolsumvika). En liten stokkandflokk lå øst for Frognøya, mens kvinanda opptrådte mer spredt – med de fleste nord for Vikersund.

En flokk på 8 sothøner holdt seg sør for Modum rådhus. Storskarv ble registrert med 1-2 ind. på 4 lokaliteter i nord-østre del av innsjøen. Årets eneste fiskemåke ble sett ved Vika nord for Nakkerud. Arten er påfallende sjelden i vassdraget vinterstid i forhold til for eksempel Randsfjorden og Mjøsa. En stor flokk med gråmåke lå utenfor Vikersund sentrum. Fossekall ses sjelden langs innsjøen, og 1 ind. innenfor Storøya var eneste registrering i år.

Figur 8. Ved Nakkerudholmen sør i Ringerike kommune lå det is langs land den 9.1.2009, og kun en laksand ble iaktatt ved iskanten denne telledagen. Også strandsonene nord og sør for denne lokaliteten i den vestre delen av Tyrifjorden var islagt på dette tidspunktet, så relativt få vannfugler ble observert. Foto: © Kjetil Heitmann.

Tabell 5. Resultater fra tellingene i Tyrifjorden 09.01.2009. AV = andre vannfuglarter (se notnote).

Lok- nr	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Topp- and	Kvin- and	Laks- and	Stor- skarv	Sot- høne	AV	SUM
1	Utøya-Storøya	2				2		1	1	1	7
2	Kroksund			3				1			4
3	Storøysundet						1	2			3
4	Sælabonn										#
5	Bønsnes-Gomnes			18		1		1			20
6	Onsakervika- Averøya	2				2					4
7	Nordfjorden										#
8	Veholt-Tyristrand										0
9	Hagabru- Nakkerudtangen			7			1			1	9
10	Nakkerudtangen- Fjellstangen					1	5				6
11	Fjellstangen- Drolsumtangen										#
12	Drolsumtangen- Natveit	41	23		23	10	3				100
13	Natveit-Vikersund	13		5	3	10	1		8	80	120
Sum lok. 1-13		58	23	33	26	26	11	5	9	82	273

Andre vannfuglarter:

Fiskemåke	1 ind. ved Vika (lok. 9)
Gråmåke	80 ind. ved Vikersund (lok. 13)
Fossefall	1 ind. innenfor Storøya (lok. 1)

Drammenselva

Vanligvis er det gråmåke og stokkand som registreres i størst antall langs Drammenselva, og slik var det også i vinter. Begge artene økte betydelig fra fjorårets telling – og stokkand har ikke blitt registrert i høyere antall i elva siden 1992. De fleste stokkendene lå ved Gulskogen og på Bergsjø, samt på strekningen Steinberg–Mjøndalen. Vanligvis blir godt under 100 stokkender sett på Bergsjø under våre tellinger. Bergsjø var også den klart viktigste lokaliteten for knoppssvane overvåkingsområdet. Her var også flest sangsvaner samlet, selv om antallet ikke var spesielt stort i år.

Også for toppanda sin del var Bergsjø den klart viktigste lokaliteten. Men også nord for Skotselv, ved Høksundbrua, mellom Steinberg og Mjøndalen, nedenfor Gulskogenbrua og ved Strømsøy var det en del toppender å finne. Kvinand og laksand opptrådte begge i størst flokker nord i vassdraget, og særlig på Bergsjø. Laksanda var også forholdsvis tallrik i nedre del – fra Gulskogen og ned til utløpet i Drammensfjorden. Tellingenes største overraskelse var en stjertandhann ved Steinberg.

Storskarv har etablert en liten vinterbestand i nedre og midtre deler av elva, men antallet gikk i år noe ned i forhold til de to foregående vintrene. Stormåkene har sine viktigste tilholdssteder ved Drammen, nord for Gulskogen, ved Mjøndalen og ved Døvikfoss nedenfor Åmot. Dette har sammenheng med lokalisering av avfallsplasser langs elva. Antallet nær fordoblet seg i forhold til de tre foregående vintrene, og bare i 1993 og 2005 har lignende antall blitt registrert i Drammenselva. Svartbak ble registrert i om lag normalt antall; 10 ind. – de fleste ved Drammen.

Tabell 6. Resultater fra tellingene langs Drammenselva 09.01.2009. AV = andre vannfuglarter (se notnote).

Lok nr	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Topp- and	Kvin- and	Laks- and	Stor- skarv	Sot- høne	Grå- måke	Fosse- kall	AV	Sum
1	Vikersund- Bergsjø	3				10					9		22
2	Bergsjø	133	24	262	55	52	30	2	8	23			587
3	Katfoss - Sporpind		2			58	9	1			29		99
4	Åmot	7	10	2	5	11	2			95			132
5	Skotselv	18	2	2	22	13					1		58
6	Hellefoss		2			1	3				8		14
7	Hokksund- Horgen	33		46	24	15	7				1		126
8	Steinberg- Mjøndalen	22		109	23	13	4			8		2	181
9	Mjøndalen- Daler	2		64	10	8	7	1	1	128		1	289
10	Daler- Gulskogen	20		55	4	9	2		1	50			141
11	Gulskogen- Strømsøy	9		238	19	13	13	2	4	120		2	420
12	Strømsøy			64	18	9	7			460		6	564
Sum		247	40	842	180	212	84	6	14	894	48	11	2733

Andre vannfuglarter (AV):

Stjertand 1 ad. hann ved Steinberg (lok. 8)

Svartbak 1 ad. ved Steinberg (lok. 8), 1 ad. Mjøndalen (lok. 9), 2 ad. Bragenes (lok. 11), 6 ad. ved Strømsøy (lok. 12)

Vestfosselva/Loselva

Vannfuglene lå godt jevnt fordelt i Vestfosselva i år, med mindre konsentrasjoner ved Hokksund, litt sør for Haug og ved utosen av Fiskumvannet. Det ble registrert bra med knoppsvane langs elva, mens sangsvane var uvanlig fåtallig. Som vanlig lå det mindre stokkandflokker ved Hokksund og sør for Haug, mens kvinanda var mest tallrik sør for Vestfossen. I de midtre delene av Vestfosselva kan enkelte fugler ha blitt oversett, da dette er en vanskelig strekning å få god oversikt over uten å gå langs elva hele veien. Det samme gjelder øvre del av Loselva, som blir dårlig dekt. Den nedre delen var islagt. Sett under ett er 136 fugler i vassdraget godt i underkant av forventet i en forholdsvis hard vinter.

Tabell 7. Resultater av tellingene i Vestfosselva 09.01.2009.

Lok nr.	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Topp- and	Kvin- and	Laks- and	Fosse- kall	Sum
1	Fiskumvannet-Vestfossen	4	1	4	1	21	2	2	35
2	Vestfossen-Haug	21	3	22	1	6		1	54
3	Haug-Hokksund	8		39					47
4	Loselva								0
Sum lok. 1-4		33	4	65	2	27	2	3	136

Litteratur

- Helberg, M. 2006. Knoppsvane *Cygnus olor*. S. 42 i: Svorkmo-Lundberg, T., Bakken, M., Helberg, M., Mork, K., Røer, J. E. & Sæbø, S. (red.) *Norsk VinterfuglAtlas. Fuglenes utbredelse, bestandsstørrelse og økologi vinterstid*. Norsk Ornitologisk Forening, Trondheim.
- Larsen, B. H. 1992. Vintertellinger av vannfugl i Buskerud 1992. *Buskskvetten* 8: 6-16.
- Larsen, B. H. 1993. Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud januar 1991. *Fylkesmannen i Buskerud. Rapport nr 7 - 1993*. 16 s.
- Larsen, B. H. 1993. *Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud 1993*. Norsk Ornitologisk Forening, Ringerike lokallag. Rapport, 18 s.
- Larsen, B. H. 1996a. *Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud 15.-16. januar 1994 og 14.-15. januar 1995*. Norsk Ornitologisk Forening, avd Buskerud. Rapport, 17 s.
- Larsen, B. H. 1996b. Overvåking av overvintrende vannfugl i nedre/østre deler av Buskerud 1990-94. *Fugler og natur i Buskerud*. Rapport nr 1 - 1996 Årgang 3. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Buskerud. 72 s.
- Larsen, B. H. 1996c. Vintertellinger av vannfugl i nedre/østre Buskerud 13.-14. januar 1996. *Fugler og natur i Buskerud*. Rapport nr 2 - 1996 Årgang 3. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Buskerud. 14 s.
- Larsen, B. H. 1997. Vannfugltellinger i Nedre/Østre Buskerud i januar 1997. *Buskskvetten* 13: 33-43.
- Larsen, B. H. 1998. Vintertellinger av vannfugl i Nedre/Østre Buskerud 11.-14. januar 1998. *Buskskvetten* 14: 45-59.
- Larsen, B. H. 1999. Vintertellinger av vannfugl i nedre/østre Buskerud januar 1999. *Buskskvetten* 15: 27-36.
- Larsen, B. H. 2001. Overvåking av overvintrende vannfugl i Glommavassdraget i Akershus i perioden 1990-1999. *Toppsykker'n* 24: 105-127.
- Larsen, B. H., Hals, J. L. & Myrmo, K. 2000. Vannfugltelling i nedre Buskerud 15.-18. januar 2000. *Buskskvetten* 16: 40-48.
- Larsen, B. H. & Myrmo, K. 2004. Vannfugltelling i Drammensvassdraget 12.-15. januar 2004. *Buskskvetten* 20:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2006/Vannfugltelling%202004.pdf>.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2003. Vannfugltelling i Drammensvassdraget 8.-9. januar 2003. *Buskskvetten* 19: 36-44.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2006. Vannfugltelling i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud i januar 2005 og 2006. *Buskskvetten* 22:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2006/Vannfugltelling%202005-2006.pdf>. 19 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2007. Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 10.-13. januar 2007. *Buskskvetten* 23:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2007/Vannfugltelling%202007.pdf>. 10 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2008a. Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 11. januar 2008. *Buskskvetten* 24:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2008/Vannfugltelling%202008.pdf>. 11 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2008b. Overvåking av overvintrende vannfugl i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud: Oppsummeringer etter overvåkingsperiodene 1990-2000 og 2003-2007. *Buskskvetten* 24:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2009/Artikkel%20Buskskvetten%201990-2007.pdf>. 20 s.